

Innst. S. nr. 40

(2005-2006)

Innstilling til Stortinget fra finanskomiteen

St.prp. nr. 8 (2005-2006)

Innstilling fra finanskomiteen om fullmakt til å ta opp statslån mv.

Til Stortinget

SAMMENDRAG

I tråd med dei budsjettpolitiske retningslinjene blir det oljekorrigerte underskotet på statsbudsjettet finansiert ved ei overføring frå Statens petroleumsfond. Avdrag på statsgjelda og netto utlån til statsbankane og liknande, blir dekt ved nye låneopptak og/eller ved trekk på statens kontantbeholdning (statlege konti i Noregs Bank), jf. mellom anna drøftinga i St.meld. nr. 2 (1996-1997) Revidert nasjonalbudsjett 1997.

Tabell 1. Statens finansieringsbehov i 2005 og 2006¹. Mill. kroner

	Overslag over rekneskapen 2005	Statsbudsjettet 2006
A Oljekorrigert overskot på statsbudsjettet	-69 634	-70 795
B Overført frå Statens petroleumsfond	69 634	70 795
C Overskot før lånetransaksjonar (A+B)	0	0
D Utlån til statsbankane, aksjeteikning o.l., netto	8 807	22 118
E Statens netto finansieringsbehov (D-C)	8 807	22 118
F Gjeldsavdrag ²	500	328
G Statens brutto finansieringsbehov (E+F)	9 307	22 446

¹ Jf. St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1 (2005-2006).

² Dette gjeld avdrag på langsiktige statslån, medan tilbakebetaling av kortsiktige lån ikkje er medreka.

Kilde: Finansdepartementet.

I forslaget til statsbudsjett for 2006, jf. St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1 (2005-2006), har staten eit brutto finansieringsbehov på 22,4 mrd. kroner i 2006, jf. tabell 1. Om lag 22,1 mrd. kroner er netto utlån til statsbankane, kjøp/sal av aksjar og utlån til andre og liknande. Av dette er 14 mrd. kroner knytt til eit nytt innskott i Fondet for forskning og nyskaping. Avdrag på langsiktig gjeld er berekna til 328 mill. kroner. Ein legg opp til at statens finansieringsbehov blir dekt ved langsiktige låneopptak innanlands.

Det er fleire grunnar til at staten låner i den innanlandske marknaden samstundes som staten sparer i Petroleumsfondet. Det kan mellom anna peikast på:

- Omsynet til balansen i pengemarknaden. Statleg opplåning er ein del av den samla penge- og likviditetspolitikken. Når staten betaler avdrag på gjelda eller aukar netto utlån til statsbankane, blir pengemarknaden tilført likviditet. Over tid bør ein ha som siktemål at transaksjonane til staten skal verke nøytralt på likviditeten i pengemarknaden. I

dag blir dette ivaretatt ved at avdrag på statens lån og netto utlån til statsbankane og liknande blir finansiert ved opptak av nye lån. Likviditetstilførselen frå staten si side blir på denne måten nøytralisert. Statsopplåninga blir tilpassa Noregs Banks operasjonar for å styre likviditeten i banksystemet. Sentralbankens vurdering er at vedvarande høg overskotslikviditet i pengemarknaden er uheldig både av omsyn til ein godt fungerande interbankmarknad og av omsyn til rentedanninga og effektiviteten til pengepolitikken. Tilpassing til Noregs Banks likviditetsstyring kan i periodar innebere at staten låner meir eller mindre enn det som følgjer direkte av eit likviditetsnøytralt opplegg.

- Omsynet til statens kontantbeholdning. Staten si kontantbeholdning i Noregs Bank svingar kraftig. Den kortsiktige opplåninga i marknaden sikrar at staten har tilstrekkelege midlar til å møte sine betalingskyldnader til ei kvar tid. Sjå avsnitt 2.2 i proposisjonen.
- Eigenverdi av statslån. Det at staten har uteståande lån i marknaden har ein samfunnsøkonomisk eigenverdi. Statspapir blir rekna som kredittrisikofrie verdipapir å investere i, og tener som ein referanse i prisinga av andre finansielle instrument (f.eks. finansielle derivat og private obligasjonar). Eksistensen av statsobligasjonar medverkar til ein effektiv kapitalmarknad i Noreg og har på denne måten ein samfunnsøkonomisk eigenverdi.

Når ein vurderer opplegget for finansieringa av staten, tek ein utgangspunkt i staten sitt finansieringsbehov slik det er anslått i statsbudsjettet, jf. tabell 1. Vidare tar ein omsyn til at staten sine transaksjonar samla sett skal verke nøytralt på likviditeten i pengemarknaden. Samla overskot på statsbudsjettet og i Statens petroleumsfond vil isolert sett redusere likviditeten i pengemarknaden. Denne likviditetsinndragningen

blir i sin tur motverka gjennom kjøp av valuta (og sal av kroner) for Petroleumsfondet.

Nokre postar på statsbudsjettet påverkar ikkje likviditeten i pengemarknaden, sjølv om dei påverkar balansen på statsbudsjettet og dermed overføringane til Petroleumsfondet. Dette gjeld mellom anna renter og overføringar frå Noregs Bank og overføring til Statens petroleumsforsikringsfond. I eit likviditetsnøytralt låneopplegg må ein korrigere for desse postane. I tillegg må ein korrigere for enkelte lånetransaksjonar som inngår i finansieringsbehovet, som til dømes innskot i Fondet for forskning og nyskaping, men som ikkje har likviditetseffekt. Dette innskottet blir plassert som kontolån til staten og trekk ikkje på lånefullmaktane. For 2006 er slike postar berekna å trekke ned inndragingsbehovet av likviditet med om lag 11,5 mrd. kroner netto. Eit likviditetsnøytralt opplegg tilseier dermed at staten i 2006 skal låne om lag 11,5 mrd. kroner mindre enn finansieringsbehovet i statsbudsjettet, dvs. i underkant av 11 mrd. kroner.

I tråd med tidlegare praksis legg ein opp til å jamne ut opptaka av langsiktige lån, slik at store svingingar i finansieringsbehovet frå eitt år til eit anna ikkje fullt ut skal påverke opplåningstakta. I tråd med dette legg ein opp til at ein i 2006 startar refinansieringa av eit stort avdragsfritt lån som forfell i 2007. Samstundes blir opplåninga tilpassa Noregs Banks behov for å trekkje inn overskotslikviditet frå pengemarknaden.

Dei nemnde omsyna og erfaringane frå tidlegare år tilseier at det er behov for romslege lånefullmakter, slik at ein kan tilpasse staten sitt låneprogram til skiftande forhold gjennom året. På denne bakgrunnen ber ein om fullmakt til å ta opp langsiktige innanlandske lån som er større enn finansieringsbehovet i 2006.

Tabell 2 gir ei samla oversikt over lånefullmaktene i 2004 og 2005, saman med forslag til fullmakter for 2006. I tillegg ber Regjeringa om at fullmakta til å inngå rentebyteavtalar og tilsvarende derivatavtalar blir vidareført.

Tabell 2. Fullmakter til opptak av statslån i 2004 og 2005. Forslag til fullmakter for 2006. Mill. kroner

	Fullmakt for 2004	Utnytta pr. 31.12.04	Gjeldande fullmakt for 2005	Utnytta pr. 30.09.05	Forslag til fullmakt for 2006
Nye langsiktige innanlandske lån ¹	80 000	22 700	50 000	23 500	50 000
Kortsiktige lån, samla uteståande:					
- kortsiktige marknadspapir ²	120 000	84 500	120 000	64 300	120 000
Kortsiktige lån, samla uteståande:					
- kortsiktige marknadspapir ³	100 000	29 014	100 000	56 590	100 000

¹ Medrekna langsiktige kontolån frå Folketrygdfondet.

² Medrekna kortsiktige kontolån frå Folketrygdfondet.

³ Kontolån frå institusjonar utanom Folketrygdfondet. Kontolån frå ordinære fond (gruppe 81 i statsrekneskapen) er ikkje medrekna.

Kilde: Finansdepartementet.

Det er i kapittel 3 i proposisjonen gjort greie for statens gjeldsforvaltning, i kapittel 4 for utviklinga i statsgjelda, i kapittel 5 for pleie av statspapirmarknaden og i kapittel 6 for opplåninga.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Marianne Aasen Agdestein, Rolf Terje Klungland, Torgeir Micaelsen, Reidar Sandal, lederen Karl Eirik Schjøtt-Pedersen og Eirin Kristin Sund, fra Fremskrittspartiet, Gjermund Hagesæter, Ulf Leirstein, Jørund Rytman og Christian Tybring-Gjedde, fra Høyre, Svein Flåtten, Peter Skovholt Gitmark og Jan Tore Sanner, fra Sosialistisk Venstreparti, Magnar Lund Berge og Heikki Holmås, fra Kristelig Folkeparti, Hans Olav Syversen, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, og fra Venstre, Lars Sponheim, slutter seg til forslagene I-IV i proposisjonen om fullmakter til å ta opp statslån mv. i 2006.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til proposisjonen og til det som står foran, og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Finansdepartementet får fullmakt til å ta opp nye, langsiktige innanlandske statslån til eit beløp av 50 000 mill. kroner i 2006.

II

Finansdepartementet si fullmakt til å ha utestående kortsiktige marknadslån blir halden uendra på 120 000 mill. kroner.

III

Finansdepartementet si fullmakt til å ha utestående andre kortsiktige lån blir halden uendra på 100 000 mill. kroner.

IV

Finansdepartementet si fullmakt til å inngå rentebyteavtalar og tilsvarande derivatavtalar blir vidareført.

Oslo, i finanskomiteen, den 8. desember 2005

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen
leder og ordfører

